

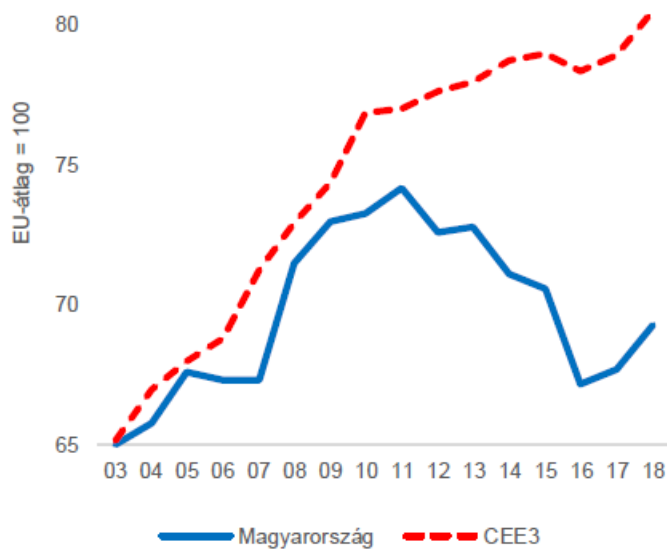
Az Európai Bizottság 2020. évi országjelentése Magyarországról

Gazdasági növekedés

Az elmúlt években Magyarországon a GDP-növekedési ráta a legmagasabbak között volt az EU-ban. A foglalkoztatási ráta szintén gyorsan emelkedett. Az ország jövőbeli gazdasági fejlődése attól függ, hogy a gazdaság **képes-e növelni termelékenységét**, amihez **az alacsony munkaerő költségeken alapuló modelltől a fejlett termékeket előállító, tudásalapú, fenntartható gazdaságra való áttérésre van szükség.**

A gazdasági növekedés eddig a munkavállalók létszámának bővülésén alapult, ugyanakkor az egy munkavállalóra jutó hozzáadott érték csak szerény mértékben nőtt. Mivel a munkaerőpiac a teljes foglalkoztatottsághoz közelít, a munkahelyteremtés az elkövetkező években csak korlátozottan járulhat hozzá a kibocsátás növekedéséhez. **A közelmúltbeli javulás ellenére az egy munkavállalóra jutó hozzáadott érték a legalacsonyabbak között maradt az EU-ban.**

3.4.1. ábra: **Munkatermelékenység az uniós átlaghoz képest (százalékpontban)**

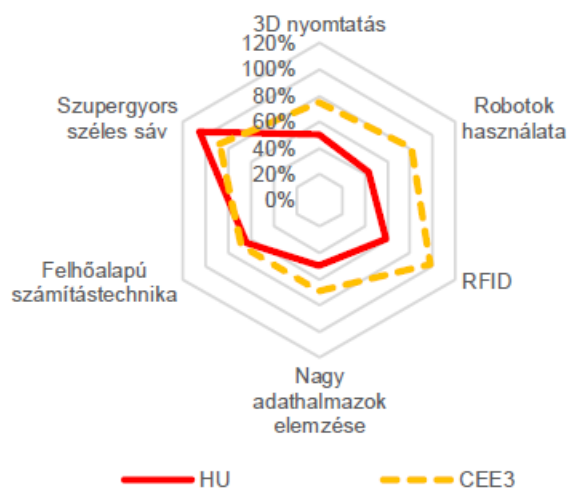
(1) CEE3: Csehország, Lengyelország és Szlovákia átlaga

Forrás: Eurostat

A belföldi vállalatok főként csekély helyi hozzáadott értéket képviselő összeszerelési tevékenységgel járulnak hozzá a nemzetközi termelési láncokhoz. Ez a fajta szakosodás abból ered, hogy **a magyar gazdaság innovációs teljesítménye még mindig alacsony**, a kutatásra, fejlesztésre és innovációra fordított kiadások növekedése ellenére is. Az innováció egyik fő akadály a **magasan képzett munkavállalók hiánya.**

A kutatók és a vállalkozások közötti együttműködés gyenge, ami akadályozza a külföldről érkező és a kisebb hazai vállalkozások felé irányuló tudásátadást. A termelékenységet fokozó **digitális technológiák alkalmazásának szintje Magyarországon a legalacsonyabbak között van az EU-ban**, és elterjedésüket a digitális készségek gyengesége is akadályozza. (lásd a 3.4.4. ábrát)

3.4.4. ábra: **Egyes Ipar 4.0 technológiák bevezetése**
(átlagos uniós bevezetési arány = 100)

RFID = rádiófrekvenciás azonosítás Az adatok 2018-ra vagy a legközelebbi rendelkezésre álló évre vonatkoznak. CEE3: Csehország, Lengyelország és Szlovákia átlaga
Forrás: Eurostat

Beruházások

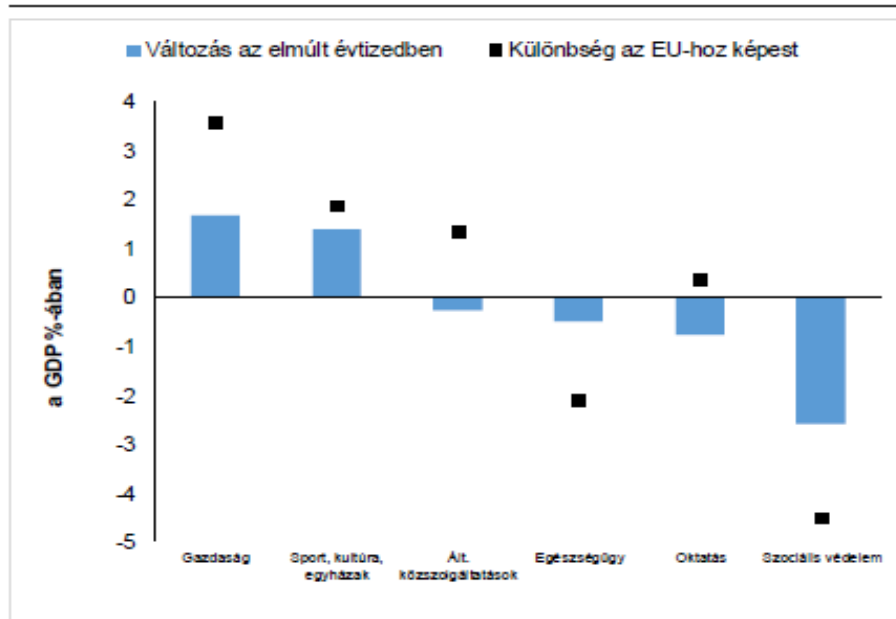
Az állami és magánberuházások GDP-hez viszonyított aránya magas, de összetétele nem járul hozzá eléggé a termelékenység növeléséhez. A mérsékelt innovációs teljesítmény javítása érdekében **növelni kell a kutatási és innovációs kapacitásokat**. Magyarországon a jövőbeli gazdasági növekedés fellendítése érdekében elengedhetetlenül **szükségesek a készségekbe, az oktatásba és a képzésbe történő beruházások**. További fontos beruházási területnek számít **a gyermekgondozás, az egészségügyi ellátás és a társadalmi befogadás**.

Közkidadások

Magyarországon a közkidadások erősen központosítottak. 2013 óta számos szolgáltatás nyújtási feladat az **önkormányzatoktól a központi kormányzat szintjére került át**. Ennek következtében **a helyi önkormányzati kiadások aránya** az összes kiadáshoz képest 2017-ben **25 %-ról 13 %-ra csökkent**, ami jelentősen elmarad a 23 %-os uniós átlagtól.

Jelentősen átalakult a költségvetési kiadások szerkezete is. Az elmúlt évtizedben a szociális ellátásra, az oktatásra és az egészségügyre fordított kiadások a GDP 3,4 %-ának megfelelő mértékben csökkentek, míg a gazdaságra, a sportra, a kultúrára és egyházi célra fordított kiadások 3,1 %-kal nőttek. (lásd a 3.1.2. ábrát).

3.1.2. ábra: A kiadások szerkezetének alakulása Magyarországon az elmúlt 10 évben, és különbség az uniós átlaghoz képest

(1) A változás a kiadások 2005 és 2007, valamint 2015 és 2017 közötti hároméves átlagának különbségét tükrözi a GDP %-ában kifejezve. Az uniós átlagtól való eltérés a 2015–2017 közötti időszakra vonatkozó magyarországi és uniós átlagos kiadás különbségét jelzi. Az általános közszolgáltatás nem tartalmaz kamatköltségeket.

Forrás: Eurostat

A szociális célú kiadások visszaesése jelentős mértékben a lakhatási támogatások és jövedelempótló támogatások csökkentése terén tapasztalható. Jelenleg a szociális célú közkiadások a GDP 4,5 %-át érik, ami alatta maradnak az uniós átlagnak. A nyugdíjakra és az álláskeresőkre fordított kiadások aránya is alacsonyabb az európai átlagnál. A humán tőkére és a szociális juttatásokra fordított alacsonyabb kiadások révén létrejött mozgásteret a gazdaságban való állami részvétel megerősítésére, valamint a sportra, kultúrára és egyházi célra fordított finanszírozásra csoportosították át. Uniós összehasonlításban Magyarország költ a legtöbbet a gazdaságra, az e területre irányuló kiadások az elmúlt évtizedben a GDP 1,6 %-ának megfelelő mértékben nőttek.

Ez tükrözi az állam fokozottabb gazdasági szerepvállalását és magában foglalja többek között a vállalkozásoknak nyújtott beruházási támogatásokat, amelyek összege 2016–2018-ban a GDP 1,7 %-át tette ki, a GDP-arányosan 0,6 %-os uniós átlaghoz képest. **2010 óta a sportra, a kultúrára és az egyházakra szánt kiadások is jelentősen növekedtek, és messze a legmagasabb szintet érték el az EU-ban** (2017-ben a GDP 3,5 %-át). A sportcélú kiadások (1,2 % a 0,3 %-os uniós átlaghoz képest) közé tartoznak a stadionok, sportlétesítmények építésének, valamint számos nagyszabású nemzetközi sportesemény lebonyolításának a költségei. Ugyanakkor **a magyarok nem fordítanak sok időt sportolásra, e téren jelentős az elmaradás az Unió más tagállamaihoz képest.**

Magyarországon a jelentős mértékű és központosított költségvetési kiadásokhoz **alacsony kormányzati hatékonyság** kapcsolódik. **A költségvetési politika a gazdaságilag kedvező időszakokban a költségvetési tartalékképzés helyett a kiadások növelését és az adók csökkentését helyezte előtérbe.** Ez a **pro-ciklikus** fiskális politika – az uniós források felhasználásával együtt – hozzájárult ahhoz, hogy a GDP növekedése az elmúlt években meghaladta az uniós átlagot. **Magyarország egyike azon tagállamoknak, amelyek a legnagyobb mérvű uniós támogatásban részesülnek.** Az uniós kohéziós politikai alapok a jelenlegi hét éves pénzügyi keretben 25,4 milliárd EUR-val támogatják Magyarországot, ami évente körülbelül **a GDP 2,9 %-ának** felel meg

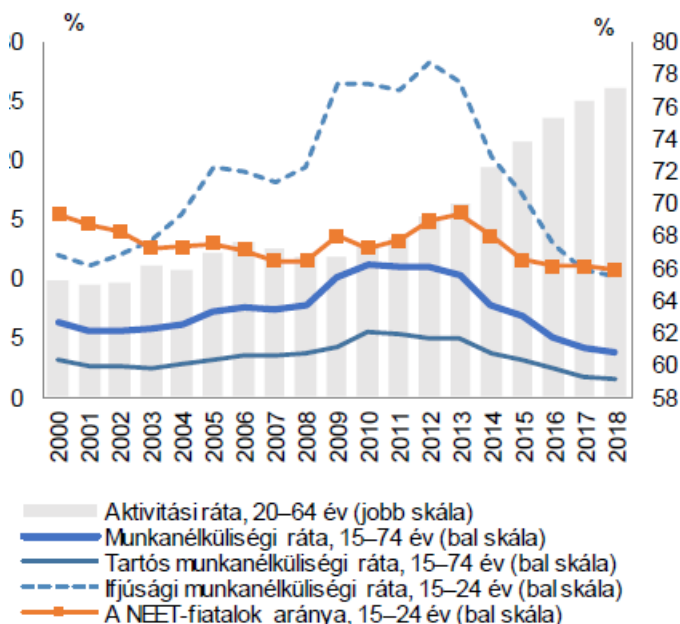
A költségvetési tervezés továbbra is elsősorban az **éves költségvetésre** összpontosít, amelyben egyre nagyobb szerepet játszanak a költségvetési tartalékok. Ez több alkalommal is ahhoz vezetett, hogy **a kiadások üteme az év végén felgyorsult.** A költségvetés év végi túlzott költsége **csekély parlamenti vagy nyilvánosság általi ellenőrzés mellett** azzal a kockázattal jár, hogy **a közpénzt gyengébb minőségű projektekre fordítják.** Egyes kiválasztott vállalatok **kormányzati hátszéllel** működhetnek a jelentős támogatások, a testre szabott szabályozások, az egyedi megállapodások és a versennyel szembeni védelem révén.

Nincs haladás a korrupcióellenes szabályok megerősítésében, ami többek között a bűnüldöző munka fokozását és a nyilvános információkhoz való hozzáférés javítását foglalhatná magában. Habár a közbeszerzési keretrendszerben az elmúlt években fejlődés tapasztalható, bizonyos **rendszer szintű tényezők ismétlődően akadályozzák a tisztességes versenyt,** és csökkentik a kiválasztási folyamat hatékonyságát.

Foglalkoztatás

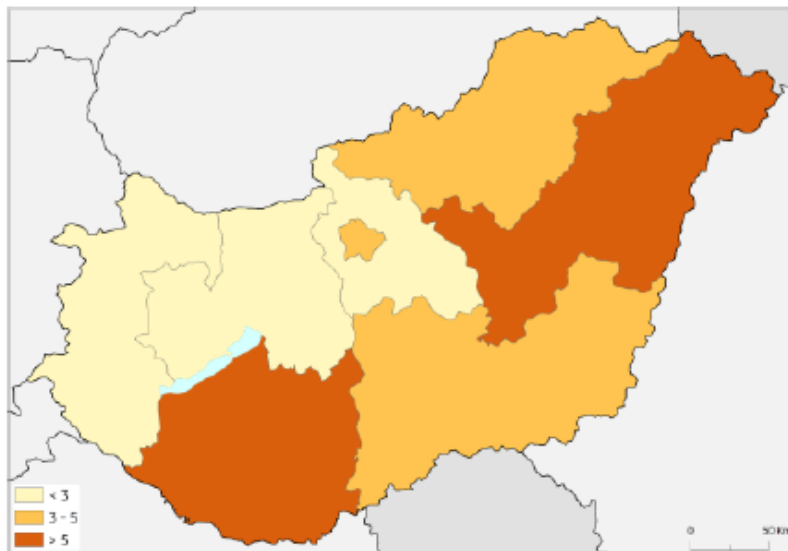
2018-ban a 20–64 évesek foglalkoztatási rátája elérte a 74,4 %-ot, ami **meghaladja a 73,2 %-os uniós átlagot**. A 15–74 évesek körében a munkanélküliségi ráta **3,7 %-ra esett vissza, ami a 6,8 %-os uniós átlag alatt van**. A munkanélküliség, ideértve a tartós munkanélküliséget is, **jóval a 2008-2009. évi válság előtti szint alá csökkent**. Az ifjúsági munkanélküliség (2018-ban 10,2 %) és a nem foglalkoztatott, oktatásban és képzésben nem részesülő fiatalok (NEET-fiatalok) aránya (2018-ban 10,7 %) javult, bár mindkét mutató csökkenése lassul. (lásd az 1.3. ábrát)

.3. ábra: **Munkaerőpiaci részvétel, munkanélküliség és a NEET-fiatalok aránya**

A munkanélküliségi ráták azonban jelentős mértékben eltérnek az egyes régiókban és képzettségi csoportokban. A munkanélküliségi ráta tekintetében a legjobban és a legrosszabbul teljesítő régiók közötti különbség 2018-ban **több mint háromszoros volt: míg a munkanélküliek aránya a Nyugat-Dunántúlon 2,0 %-ot tett ki, ez az érték az Észak-Alföldön 6,6 % volt**. Az alacsony képzettségűek munkanélküliségi rátája 2019 második negyedévében 9,5 % volt, szemben a közepesen képzettek 3,0 %-ával és a felsőfokú végzettséggel rendelkezők 1,3 %-ával.

3.3.1. ábra: Regionális munkanélküliség, 2018, %

(1) Magyarország, NUTS2: munkanélküliségi ráta, 2018, a 20–64 éves népesség százalékában

Forrás: Eurostat

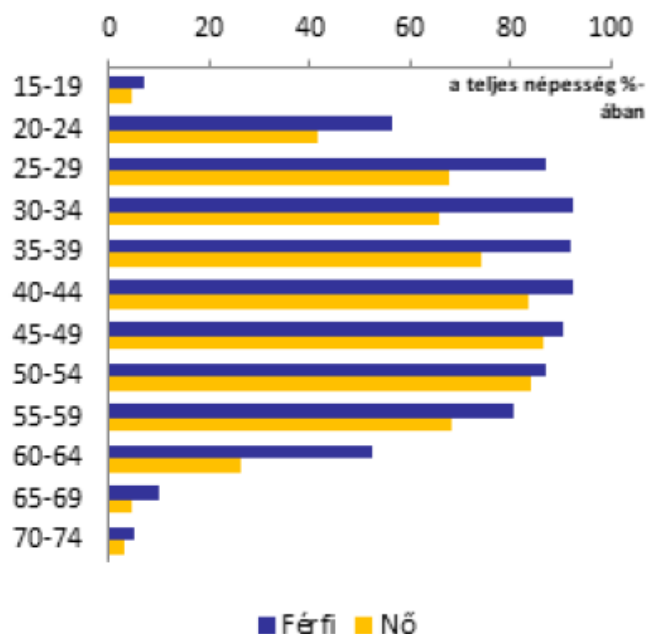
A kevésbé fejlett régiók népessége csökken. A legkevesbé fejlett régiók 2010 és 2018 között lakosságuk mintegy 0,3 %-át veszítették el évente a belső migráció következtében. A migráció jellemzően a fiatalabb és képzettebb népesség körében koncentrálódik, így a negatív migrációs egyenleg veszélyezteti a regionális növekedési kilátásokat. A fejlettebb régiók számára előnyt jelent **a szakképzett munkaerő koncentrációja, a jó közlekedési összeköttetés és a fő kereskedelmi partnerek közelsége**, ami jelentős közvetlen külföldi befektetéseket vonzott. A vidéki jellegű területeken komoly problémát jelentenek a **gyenge közlekedési kapcsolatok és az akadozó közszolgáltatások, beleértve az oktatást és az egészségügyi ellátást**. Ez kihat az életminőségre, akadályozza a helyi piaci integrációt és végső soron hozzájárul **a hátrányos helyzetű területek elnéptelenedéséhez**.

Az álláskeresési járadékok folyósításának időtartama továbbra is az egyik legrövidebb az EU-ban: legfeljebb 3 hónap, ami **jelentősen rövidebb, mint az álláskereséshez szükséges átlagos idő**. A munkanélküliség átlagos időtartama 2018-ban kissé **megaladta az 1 évet**. **A munkaerőhiány** növekedése az egész EU-ban Magyarországon volt a leggyorsabb, és 2019-ben történelmi csúcst ért el. A hiány különösen a tudásintenzív szolgáltatások, az oktatás, az egészségügy és a szociális ellátás terén volt szembeszökő. A GDP-növekedés várható lassulásával összhangban 2019 végére a munkaerőhiány csökkenni kezdett.

Az elvándorlás nyomást gyakorol a munkaerő-állomány méretére. A munkaerő-felmérés szerint a külföldön – főként Ausztriában, Németországban és az Egyesült Királyságban – élő (20 és 64 év közötti) magyar állampolgárok száma 2012 és 2018 között közel 200 000 fővel nőtt. Ezt a kiáramlást részben ellensúlyozta a visszatérő magyar állampolgárok és nem uniós munkavállalók beáramlása. A Központi Statisztikai Hivatal adatai szerint **2018-ban 40 000 külföldi munkavállalót** foglalkoztattak Magyarországon. Továbbá a **munkaerő-kölcsönző ügynökségek által foglalkoztatott 45 000 munkavállaló** jelentős része ugyanakkor nem uniós állampolgár volt.

A nők és a kiszolgáltatott helyzetben lévő csoportok munkaerőpiaci mutatói nem érik el az uniós átlagot. A dolgozó vagy képzésben részt vevő nők száma továbbra is viszonylag alacsony, többek között a gyermekgondozási szolgáltatások korlátozott kínálata miatt.

3.3.2. ábra: Foglalkoztatási ráta életkor és nem szerint, 2018

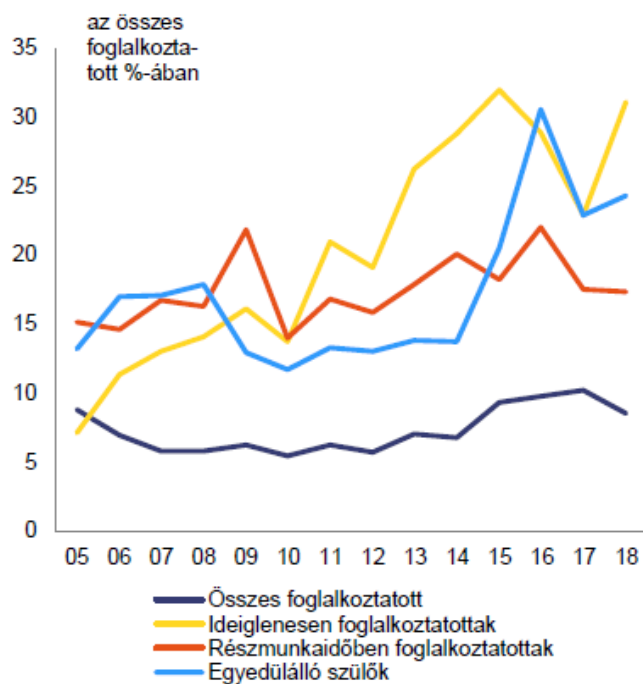
Forrás: Eurostat

Bérek, jövedelmek

A jövedelmi egyenlőtlenség az uniós átlaghoz közeli, azonban növekszik. A közszolgáltatásokhoz való hozzáférést szintén egyenlőtlenség jellemzi, **a hátrányos életkörülmények között élők aránya pedig a legmagasabbak között van az EU-ban,** és különösen magas a több gyermeket nevelő családok és a romák körében.

A közfoglalkoztatási bér 2017 óta nominálisan változatlan maradt, és jelenleg a minimálbérnek csak mintegy 50 %-át teszi ki. Az ideiglenes szerződéssel rendelkező munkavállalók és az egyedülálló szülők esetében nőtt a dolgozói szegénységi ráta (lásd a 3.3.3 ábrát).

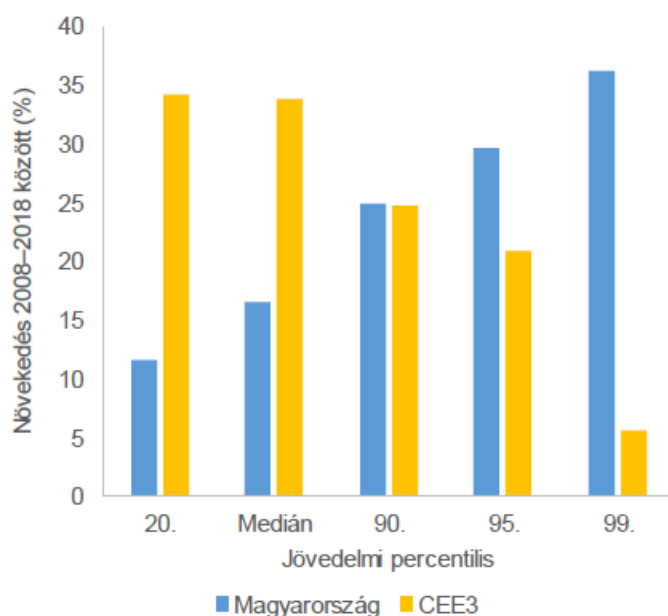
3.3.3. ábra: **Dolgozói szegénység egyes munkavállalói csoportokban**

Forrás: Eurostat

Míg 2008 és 2018 között a mediánjövedelem feleannyira nőtt, mint a regionális átlag, a felső 5 % jövedelemnövekedése sokkal magasabb volt (lásd az 1.5. ábrát).

1.5. ábra: A rendelkezésre álló nettó reáljövedelem növekedése 2008–2018 között a különböző jövedelmi szinteken

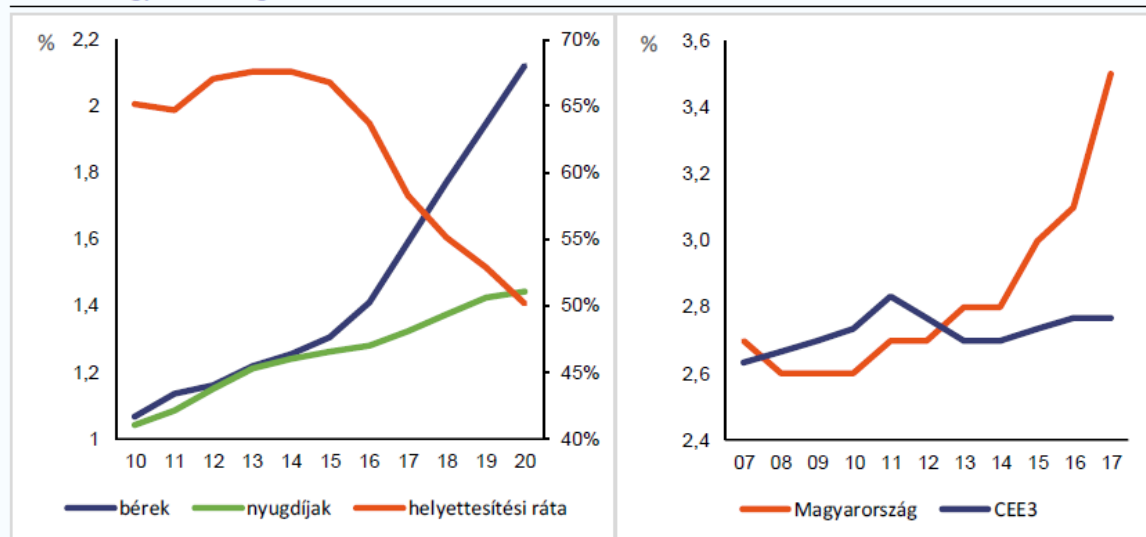

(1) CEE3: Csehország, Lengyelország és Szlovákia átlaga
Forrás: Eurostat

Mivel a magas jövedelmű háztartások nagyobb részt takarítanak meg jövedelmükből, a válságot követően nőtt a vagyonszűkülés is: a háztartások leggazdagabb 20 %-ának pénzügyi eszközei 2014 és 2017 között 36 %-kal, a fennmaradó 80 % pénzügyi eszközei pedig csak 8 %-kal nőttek (MNB).

A jövedelem egyenlőtlenségek növekvő hányadát teszi ki a nyugdíjak és a bérek növekedése közötti egyre nagyobb eltérés. Összességében a nyugdíjak az elmúlt 5 évben évente átlagosan 2,8 %-kal nőttek, miközben a béremelkedés az elmúlt öt évben átlagosan évi 9,2 % volt. Ennek következtében a 2021-ben nyugdíjba vonulók nominális nyugdíja 35 %-kal magasabb lesz, mint azoké a nyugdíjasoké, akik ugyanolyan életpályát követően öt évvel korábban mentek nyugdíjba. Az eltérés 2016-ban csupán 1 % volt. Az átlagnyugdíj és a nettó átlagbér arányaként kifejezett helyettesítési ráta a 2015. évi 67 %-ról 2019-ben 53 %-ra csökkent (lásd a 3.1.4a. ábrát).

3.1.4a. ábra: 1. A munkavállalók és a nyugdíjasok jövedelme közötti különbség 2. A jövedelemeloszlás egyenlőtlensége a 65 év felettek körében

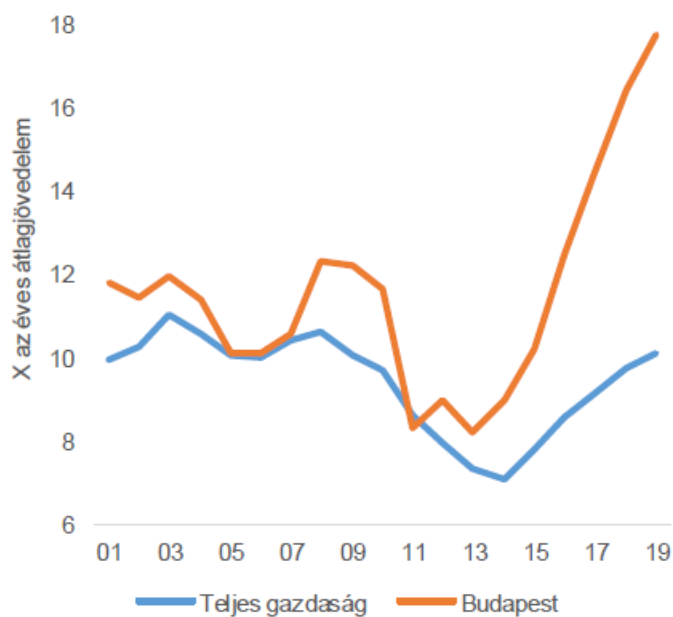
(1) 2.: jövedelmi ötödök aránya. CEE3: Csehország, Lengyelország és Szlovákia átlaga.

Forrás: Központi Statisztikai Hivatal, a Bizottság számítása, Eurostat

A szociális védőháló kulcsfontosságú elemei meggyengültek az elmúlt években. A szociális lakhatási lehetőségek alacsony és zsugorodó kínálata egyre nagyobb kihívást jelent a lakóingatlanok gyorsan növekvő árai miatt. Az elmúlt öt évben a magyarországi lakóingatlanok ára nőtt a leggyorsabban az EU-ban. A jegybank által kibocsátott lakásárindex 2019-ben már **14,7 %-os emelkedést jelez.**

Az áremelkedést fűtik az alacsony kamatlábak, az állami támogatások bővülése és az új lakások áfakulcsának 2020. január 1-jétől esedékes emelése. A gyors lakásár emelkedéshez a spekulatív kereslet és a külföldi befektetők is hozzájárultak. **Az ingatlanárak sokkal gyorsabban emelkedtek, mint a jövedelmek (lásd 1.10. ábra).**

1.10. ábra: A lakások és a jövedelmek aránya

80 m²-es használt lakás ára az egy főre jutó éves átlagos nettó jövedelemhez viszonyítva. Bricongne et al. (2019) szerint a 12,5-nél magasabb szorzók az éles árfordulat kockázatára utalnak.

Forrás: Az Európai Bizottság számításai a KSH és az MNB adatai alapján

Bár az állam bőkezűen támogatja elsősorban a közepes jövedelmű háztartások számára hozzáférhető lakásvásárlást, **nincs olyan program, amely javítaná a bérlet megfizethetőségét a szegény és a közepes jövedelmű háztartások számára.** A lakások bérleti piaca alulszabályozott, és nagyrészt az informális gazdaság területén marad, ami kockázatot jelent mind a tulajdonosok, mind a bérlők számára, nem kedvez a hosszabb távú szerződéseknek, és elriasztja a hivatásos ingatlanfejlesztőket. **Az önkormányzatok szociális bérlakásai 2018-ban a lakásállománynak mindössze 1,1 %-át tették ki. A megfizethető bérlakások hiánya akadályozza a mobilitást.**

Az egészségügyi eredmények javulóban vannak, de még mindig rosszabbak, mint a legtöbb más uniós tagállamban; ez részben az **egészségtelen életmódot,** részben az **egészségügyi ellátás korlátozott hatékonyságát** tükrözi. Ezt mutatja a **megelőzhető halálozások magas magyarországi aránya** is. Magyarországon az összes egészségügyi kiadás jelentősen alacsonyabb az uniós átlagnál, mind a **GDP arányában (6,9 % szemben az uniós 9,8 %-kal),** mind euró/főben (**1 468 EUR szemben az uniós 2 884 EUR-val).**

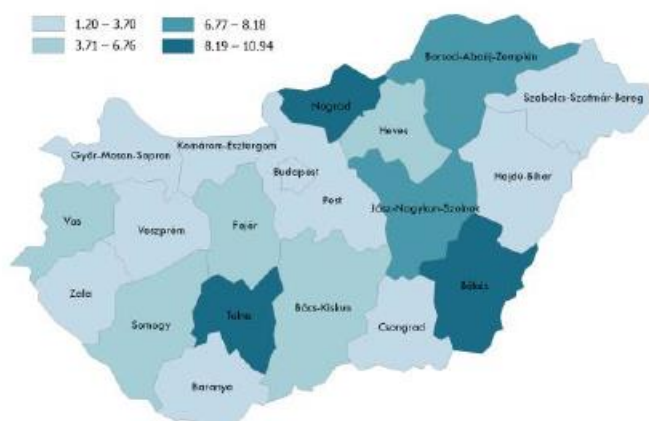
Egészségi állapot

Az egészségügyi kiadások állami részaránya alacsonyabb az uniós átlagnál, ennek következtében a **közvetlen lakossági kifizetések az összes egészségügyi kiadás jelentős hányadát, 26,9 %-át teszik ki,** ami jóval magasabb a 15,8 %-os uniós átlagnál.

A közvetlen kifizetések közel felét gyógyszerekre költik, ami az összes egészségügyi kiadás 31 %-át teszi ki. Bár ez is jóval magasabb az uniós átlagnál (18 %), de egy főre jutó euróban mérve alacsonyabb annál. A közvetlen lakossági kifizetések magas szintje és az informális kifizetések (hálapénz) átlagon gyakorisága együtt tovább mélyíti az egészségügyi ellátáshoz való hozzáférés egyenlőtlenségét, és jelentős pénzügyi nehézségeket okoz a magyar háztartások számára. Bár a hatóságok tudatában vannak az egészségügyi munkaerőhiány okozta problémáknak, 2017-ben Magyarországon az orvosok száma némileg, az ápolóké jelentősebben elmaradt az uniós átlagtól (1 000 lakosra 3,3 ill. 3,6, illetve 1 000 lakosra 6,5 ill. 8,5). Az állami egészségügyi ágazatban tapasztalható orvos-és ápoló hiányt súlyosbította a külföldön vagy a gyorsan növekvő hazai magánszektorban jobb munkakörülményeket kereső egészségügyi szakemberek tömeges elvándorlása.

Az orvoshiánynak az egészségügyi ellátáshoz való hozzáférésre gyakorolt negatív hatását súlyosbítja a hiány egyenlőtlen földrajzi eloszlása, és az, hogy az egyes megyéken belüli hiány elsősorban a vidéki területekre koncentrálódik.

3.3.7. ábra: **Betöltetlen házi orvosok praxisok az egyes megyékben, 100 000 lakosra vetítve, 2018**

A megyék a statisztikai célú területi egységek nomenklatúrájának (NUTS) 3. szintjét alkotják.
Forrás: ÁÉEK, Eurostat

A magyarok várható élettartama elmarad a legtöbb más nemzetiségű európai polgárétól, és jelentős eltéréseket mutat nemtől és iskolai végzettségtől függően. 2017-ben 76 év volt a magyar lakosság várható élettartama, ami a legalacsonyabb a visegrádi országok körében, és közel öt évvel kevesebb az uniós átlagnál (80,9 év).

A várható élettartam nemek és iskolai végzettség szerinti különbségei jóval nagyobbak az uniós átlagnál: a **nők átlagosan majdnem hét évvel tovább élnek, mint a férfiak (EU: 5,2 év), a magas iskolai végzettséggel rendelkező 30 éves férfiak pedig 12,5 évvel élnek tovább, mint az alacsony iskolai végzettséggel rendelkezők.** Ezek az éles különbségek részben az életmódbeli kockázati tényezők nagyobb koncentrációját, részben a jelentős jövedelem- és életszínvonalbeli különbségeket tükrözik. Az egészségügyi rendszer továbbra is túlzott mértékben épít a kórházakra az ápolási-gondozási szolgáltatások terén, és nem helyez kellő hangsúlyt az alapellátásra és a megelőzésre.

Oktatás

Az oktatási eredmények az uniós átlag alatt maradnak, és az iskolák között nagy eltérések tapasztalhatók, ami hátráltatja a társadalmi mobilitást. A tanulók társadalmi-gazdasági hátterének az oktatási eredményekre kifejtett hatása az egyik legerősebb az EU-ban. **A korai iskolaelhagyás aránya meghaladja az uniós átlagot, és különösen magas a romák körében.** Az új szakképzési stratégia több diákot igyekszik a szakképző iskolák felé terelni, de nehezíti az általános képzésbe való átlépés lehetőségét.

A felsőoktatásba jelentkezők számának apadása valószínűleg **csökkenteni fogja a felsőfokú végzettséggel rendelkezők arányát, ami akadályozza az innovációt és a termelékenység növekedését.** A 30–34 évesek körében **a felsőfokú végzettség aránya 2018-ban 33,7 % volt, ami jóval alatta marad a 40,7 %-os uniós átlagnak.** Ezzel párhuzamosan Magyarország nehézségekkel küzd magasan képzett munkaerejének megtartása terén, és **az egyetlen olyan uniós tagállam, ahol a magasan képzettek nagyobb valószínűséggel vándorolnak ki, mint a kevésbé iskolázottak.**

Az iskolarendszer nem hatékony és nem méltányos volta összefügg **a tantervi szabadság alacsony szintjével, az iskolákon belüli társadalmi-gazdasági sokszínűség hiányával, valamint a tanárok alacsony fizetésével.** A pedagógusok fizetését legutóbb 2013-ban korrigálták a nemzeti átlagbértől való eltérés megszüntetése érdekében. 2019-re a tanárok fizetésének a nemzeti átlagbérhez viszonyított szintje ismét a korrekció előtti szint közelébe csökkent. A pedagógusok hiánya egyre nagyobb kihívást jelent. 2017-ben **a tanárok 41 %-a 50 éves vagy annál idősebb volt, és csak 6 %-uk volt 30 év alatti.**

Környezetvédelem

Magyarország az üvegházhatású gázok jelenlegi kibocsátási szintjének **mérsékelt csökkentését** tűzte ki célul 2030-ra, melyet elsősorban a széntüzelésű erőművek fokozatos kivezetése révén kíván elérni. A nukleáris energia mellett Magyarország nagyobb mértékben kíván megújuló energiaforrásokra, főként napenergiára támaszkodni.

A lakóépületek alacsony energiahatékonysága és korszerűtlen fűtése egyaránt rontja a levegőminőséget, ami azt mutatja, hogy a felújítási arány növeléséből nagymértékű **környezeti és egészségügyi előnyök** származhatnak. **A lakóépületek fűtésére széles körben használnak szennyező tüzelőanyag-típusokat.**

A legalacsonyabb jövedelmi ötödbe tartozó háztartások mintegy egyharmada – főként a vidéki területeken – nem fér hozzá gázhoz vagy távfűtéshez, ezért **drágább és szennyezőbb** szilárd fosszilis tüzelőanyagokat és fát használ fűtésre. Őket tartósan sújthatja az energiaszegénység, mivel nem engedhetik meg maguknak lakásaik energiahatékonyságának javítását.

Az elmúlt öt évben jelentősen nőtt a közlekedésből származó üvegházhatású gázok kibocsátása, és a jelenlegi politikákkal a kibocsátás várhatóan még tovább fog növekedni. A gazdaság környezetbaráttá tételéhez az energiahatékonyság, az éghajlatváltozás hatásaival szembeni ellenálló képesség és a **hulladék-újrafeldolgozás** terén van szükség beruházásokra.

Államadósság

Az államadósság csökkenőben van, de Magyarország jövedelmi szintjéhez képest továbbra is magas. Az államadósságot rövid futamidő, a piaci kamatlábak változásainak való viszonylag magas kitettség és magas refinanszírozási költség jellemzi. **Jelentősen nőtt a hazai befektetők részesedése az adósságfinanszírozásban. A devizában kifejezett adósság aránya, amely 2011-ben meghaladta a teljes adósság 50 %-át, 2019 októberében 18 % alá süllyedt.** A kormány számos, igen kedvező kamatozású lakossági kötvényt is kibocsátott, köztük 2019 júniusában az úgynevezett Magyar Állampapír Pluszt (MÁP+).

Az új termékek hatására **megugrott a lakosság részesedése a teljes államadósságból a 2010-es mintegy 2 %-ról 2019-ben 30 %-ra, miközben az uniós átlag 2018-ban körülbelül 5 % volt.**

Adózás

Az adózás szerkezete Magyarországon eltér az uniós átlagtól: a magyar adórendszer alapját a tőkeadók helyett túlnyomórészt a fogyasztási adók jelentik. **Magyarország nem vet ki forrásadót a kifizetett osztalékokra, kamatokra és jogdíjakra. A munka adóterhe ugyan csökkenőben van, de az alacsony jövedelmű munkavállalók esetében továbbra is magas a munkát terhelő adóék.** A munkáltatók által fizetendő szociális hozzájárulási adó mértéke a 2016-os 27 %-ról 2019-re 17,5 %-ra csökkent, és a következő években további csökkentéseket terveznek. A kormány a közelmúltban intézkedéseket fogadott el azzal a céllal, hogy még több támogatást nyújtson a gyermekes családoknak. 2020-tól mentesülnek a személyi jövedelemadó alól azok az édesanyák, akik legalább négy gyermeket nevelnek, és tovább nő a családi adókedvezmény, csökkentve egyes alacsony jövedelmű családok adóterhét.

Mindazonáltal az átlagbér felének megfelelő jövedelemmel rendelkező, alacsony jövedelmű egyedülálló személyek adóéke – részben az egykulcsos személyi jövedelemadó hatására – 2018-ban 45 % volt, ami 15 százalékponttal meghaladja az uniós átlagot.

Érdekegyeztetés, szociális párbeszéd

A döntéshozatal és a szociális párbeszéd minősége és átláthatósága az egyik leggyengébb az EU-ban, és nem tettek lépéseket ennek javítására. A szociális partnerek részvétele a szakpolitikai kezdeményezésekben és a végrehajtásban alacsony mértékű. A szociális párbeszéd fő háromoldalú szerve a Versenyszféra és a Kormány Állandó Konzultációs Fóruma (VKF). A VKF határozatai nem kötelező erejűek, az elmúlt években a megbeszélések a bérekkel kapcsolatos kérdésekre korlátozódtak. **2019-ben a kormány nem konzultált a szociális partnerekkel sem a 2019. évi adócsomagról, sem az aktív munkaerőpiaci intézkedések különböző típusai közötti forráselosztásról.**

Az ágazati szociális párbeszéd fórumai nem gyakorolnak befolyást az ágazati döntésekre. A szociális partnereknek a szakpolitikák előkészítésében és felülvizsgálatában való részvétele az általános konzultációkra korlátozódik, ugyanakkor nem áll rendelkezésre elegendő idő a konzultációra és az írásbeli reagálásra.